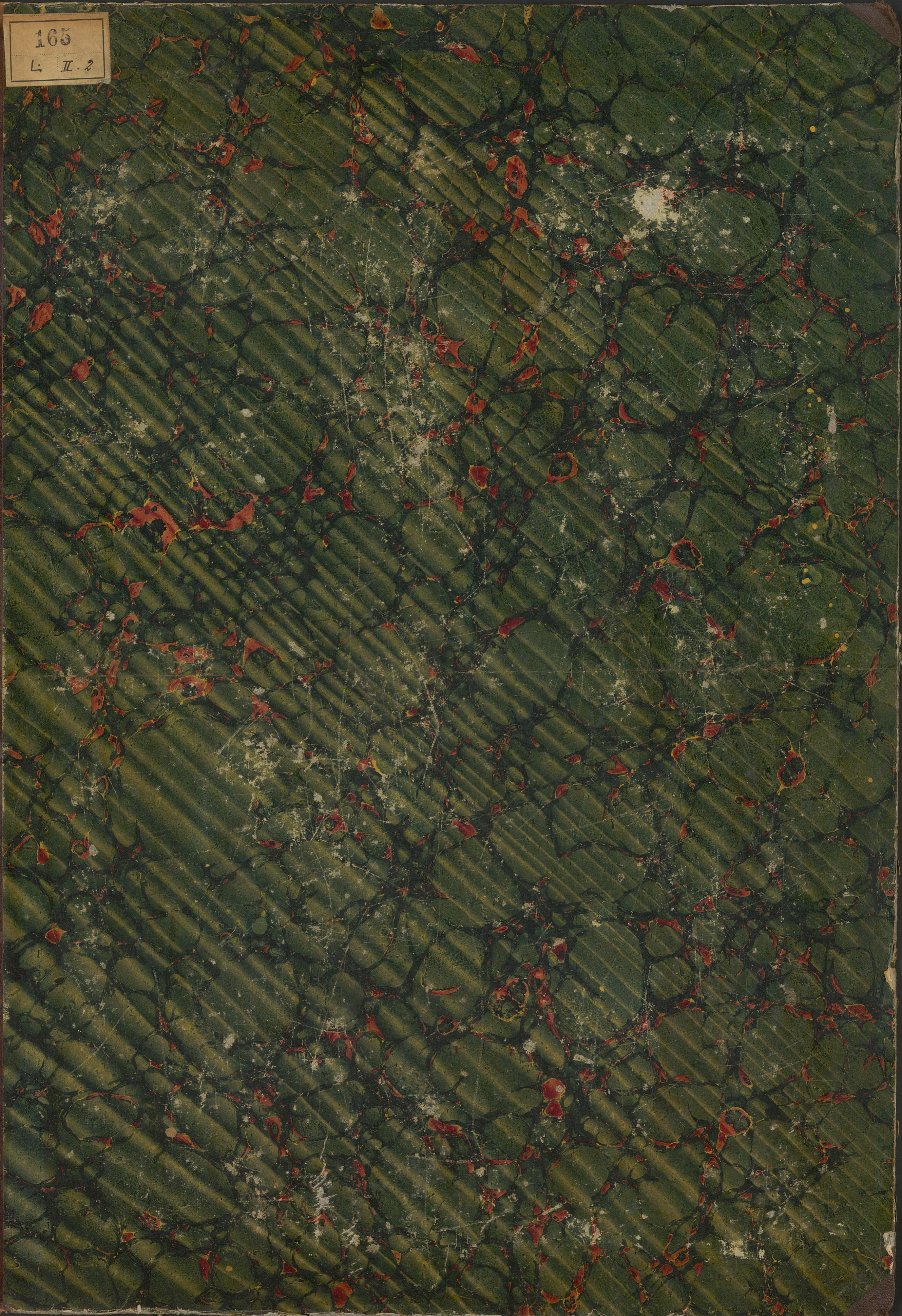
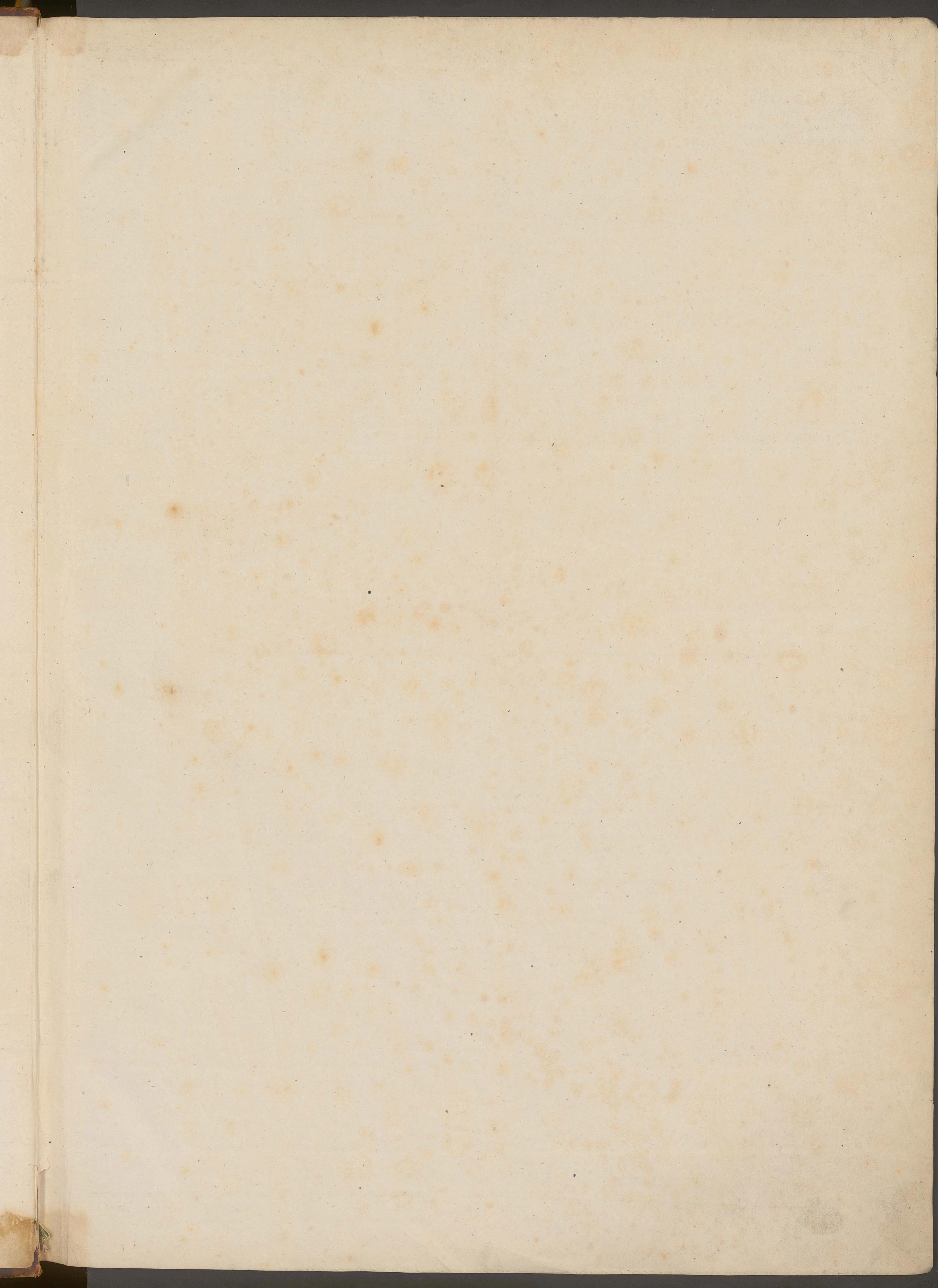

165

L II.2

Ի ՍԱՅԵՆԱԿՐՈՒՇ
ՄԵԼԿՈՆ ԳՐԱՎՈՐ ՀԱՅ
ՓԱՆԵԱՆՑ
ԲԻBLIOTEKI
Մելքոնա Կամարովիչա
ՊԱՆԻԵՎԱ.
№ 1985.

Դ

ւ
ւնա
լ
եսպ
10
իս
լ
լի

Ե
թի
Ա.ր
պա
քիմ
Բիո

շա
ժի
կա
կո
րի
է

նա
բա
շա
եօ
չե

թ
տ
նե
մի
տ
նե
ով
ով
չա
մի
բա
կա
դա
տա
նա

ւ
ն
ը

Տարեկան գլուխ 10 բուրլ, կես տարվամբ 6 բուրլ
Թիֆլիսում գրքում են միմիայն խմբագրատան մէջ:
Յունվարագրացոցի դիմում են ողղակի
Տիֆլիս. Պետական „Մանկ“

Խմբագրատանը բաց է առաւատեան 10—2 ժամ
(Բացի կիխակի և տօն օրերից):

Յայտարարութիւնը ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ՄԵՍԿ

ԴՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԾՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ 1879 թվական

ԱՅ ՀՐԱՄԱՆԱԿԱՆ ՄԵՍԿ ՕՐ, բացի տօն և տօներին հետեւալ օրերից:

Լրացրի գիրքը և պրոգրամման նոյն են մնում: Մենք առանում ենք ԱՅՖԵԿԸՆ ՀԵՇՎԻՔԻՆԵՐ: ԱՇԱԿԻ տարեկան գլուխ 10 բուրլ է, կես տարվամբ 6 բուրլ: Դրվել կարելի է ՄԻԱՅՆ ԽԱՐԱԳՐԱՑԱՆ մէջ:

ԱՅՖԵԿԸՆ ՀԱՐԱՐԱՆԵՐ ծախվում են 5 կոպէկով չափ: Օսար քաղաքներից պէտք է գիմել հետեւեալ հասցեով՝ ՏԻՓԼԱԾ Պետական «Մանկ»:

Խմբագիր—Հրատարակութ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԺԻՌՈՒՆԻ

մի և նոյն ժամանակ կուսակրօն և պսակված հոգեորակնութեան ունեցած յարաբերաթիւնները լրացրի քննագագառութեան առարկայ գարձան:

Եյլափիով չորս տարի շաբանակ գոյութիւն ունենալով՝ «Մշակը» քննումները միմիայն ընտանիքան, մամնաւոր, ուսումնարանական, անտեսական և հասարակական խնդիրները: Ուրեմն չորս տարի շարունակ մեր լրացրի միմիայն չափարակ մէջ է առաջ ականա և թերթ էր:

Միայն իր գոյութեան վերջին երեք տարիներում չինգերորդ, վեցերորդ և եօթներորդ տարիներում «Մշակը» սկսեց գառնալը քառ կազմով և գոյութեան մեջ էր:

Ուրեմն իր հրատարակման ուժերորդ տարվաց շրջանը՝ «Մշակը» հանդիսանում է արդէն որպէս քառ ականա և թերթի մնութեանը կատարելավագոյն էին....

Մեր մորերը արտայտանում մեթօքը յարձակողական էր, կամ աւելի լաւ է ասել անձնաթիւնական էր:

Հունդին տարին «Մշակը» իր պարագաների առարկան գարձրեց նեղ հասարակական խնդիրները: Աս քննագագառում էր մեր ընտանիքը, մեր հին սերունդը, մեր նոր, լուսաւորված սերունդը: Հետոշնետէ նա սկսեց քննութեան ատակ գցնել մեր հոգեորականութեան գործունեութիւնը, յետոյ երկու որոշ զասակարգերի միեւնաց մէջ ունեցած յարաբերութիւնները՝ գիրքուն առաջ տարի շաբանակը արգելն անցել է:

Յօյս ունենանք որ մի լրացրի որ այլքան գժուարաւութիւններ է յաղթել որ իւրաքանչիւր տարի շետշնետէ ընդարձակելով իր գործունեութեան շրջանը, հաստատագույն այլ այլ առաջնական գործունեութիւնը է առաջ տարի էր մի հարիւր ձու և մի յիշուն հաւաքանի քաղաքացի առաջնորդը նա բարձում է այդ շոգու հրեշի վրա և չէ հասկանում ինչ համար է նա, ինչ պաշտօն է կատարում նա: Գիշացու համար նա արկածութիւնը չէ, նա մամանակը չէ գնահատում էր նրան հարկաւոր է մի հարիւր ձու և մի յիշուն հաւաքանի քաղաքացի առաջնորդը նա բարձում է այդ շոգու հրեշի վրա և չէ հասկանում ինչ համար է նա, ինչ պաշտօն է կատարում նա: Գիշացու համար նա արկածութիւնը, այդ հիմնարկութեան խորհրդը, նա զարմացած նայում է, շարժում է զուրիւ և ասում է աղանդերը անցնում են նա իրան անդիմի համարն է կազմել որ երկարութիւնի միայն աղանդերի համար է:

Այս իր սաների տակ և նրան ոչ մի ոյժ ոչնչացնել չէ կարող:

Գ. Ա.

ՆԵՐԲԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՔՈՐԻԱՑԻՍԻՑ

Յանդի 5-ին

Խնդիր յայտնի է, երբ շինգեցա Փոթի-Թիֆլիսի երկամուղին, Քութափի քաղաքը անուշարժի թողիցաւ երկամուղու գիծը անցաւ առաջ մեր հոգերի վրա ունեցած ներքորդութեանը, մեր տեսուչների, ուսուցիչների և հոգեարձուների գործունեութեանը:

Փոքր նույնութիւնը «Մշակը» կարողացաւ ընդարձակելի իր գործունեութեան շրջանը մինչև քառ քառ առաջ առաջ գործունեութիւնը կարութիւնը, քաղաքը ոչ թէ մայն չը ստացաւ այն սիթական օգուտները, որ սպասում էր երկամուղուց, բայց և աւելի աղքատացաւ, քանի թէ Առաջ Քոթաքիս կամ գիշացի մանական խնդիրի վրա, որի մասին կամ գիշացի մանական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութեան գլխաւոր հիմնը միշտ աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական իւրաքանչիւր առաջ գործունեութիւնը:

Այս գործունեութիւնը կամ գործունեութիւնը, մի և նոյն ժամանակ ոչինչ աղքատական աղքատական

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վերջին ժամանակները յաճախ սկսել են պատահել զժբաղդ դէպքեր Ռուսաստանի երկաթուղիների վրա։ Հատ ժամանակ չէ երկու գընացքներ պատահեցին միմեանց Թօստօվակագիկավկասեան երկաթուղու վրա, մի քանի մարդկեկ սպանվեցան և վիրաւորվեցան, յետոյ նոյնանման անցքը պատահեց և վարչավեան երկաթուղու գծի վրա։

Այս յունվարի 30-ին ամբողջ Ռուսաստանը
տօնելու է ռուս երեսլի գրողի, ԳՐԻԲՈՅԵՎԻ
յօքեկանը: Խնչպէս յայտնի է Գրիբոեդով թաղ-
ված է Թիֆլիսում Ս. Դաւիթի եկեղեցու մէջ:
Լրագիրները յայտնում են որ յունվարի 28-ին
Թիֆլիսի Կրուժօկի մէջ լինելու են հետևեալ
դասախոսութիւններ Գրիբոեդովի մասին, որոնք
ամփոփված կը լինեն մի գրական երեկոյի մէջ:
Իշխան Դ. Էրիստավ կարդալու է «Գրիբօ-
դովի կենսագրութիւնը», ապ. Բ էրժէ կարդալու
է «Գրիբոեդով որպէս քաղաքական գործող
Պարսկաստանում, նոր զօկումնաներով», վեր-
ջապէս պ. Պալմ կարդալու է «Գրիբոեդով,
որպէս գրող» Յունվարի 30-ին կը կատարվի Ս.
Դաւիթի եկեղեցում Գրիբոեդովի յիշատակին
հանդիսաւոր հոգեհանգիստ, որտեղ ներկայ կը
գտնվեն ուսումնարանների աշակերտները, քա-
ղաքի ներկայացուցիչները և արուեստաւորնե-
րի ներկայացուցիչները: Նոյն օրը երեկոյեան
լինելու է Կրուժօկի մէջ սիրողների ներկայա-
ցումն: Կը խաղան, ի հարկէ Գրիբոեդովի «Գորե
օտե յմա» Խսկ զիշերը զիմակահանդէս (մասկա-
րադ) է լինելու Հայոց կլուրում: Թէ ներկայա-
ցումից և թէ մասկարադից ստացած արդիւնքը
գործածվելու է Թիֆլիսի ուսումնարաններից
մինի մէջ ստիպէնդիա կազմելու համար:

Անցեալ դեկտեմբեր ամսի 26-ին, 1878 թվի
Թէ ՄԵՐ - ԽԱՆ-ՇՈՒՐԱՅԻ մէջ (Դաղստանում)
կատարվեցաւ իշխան Մովսէս Արդութեանցի
արձանի հանդիսաւոր բացումը։ Երևելի հայ զօ-
րապեաը դեռ ամբողջ Դաղստանում կենդանի
է թէ ընակիչների և թէ հին ծառայողների
յիշատակի մէջ։ Դեկտեմբերի 26-ին Շուրայի
հայոց եկեղեցու մէջ կատարվեցաւ երևելի զօ-
րապեաի յիշատակին պատարագ և այդ, Եկեղե-
ցում ներկայ էին Դաղստանի զօրքերի հրամա-
նատար գեներալ Մելիքով և վիճակի թէ զի-
նուորական և թէ քաղաքական պաշտօնեանելը։
Եկեղեցուց դուրս զալուց յետոյ զօրքերը շրջա-
պատեցին արձանը և սկսվեցաւ հանդէսը։ Երե-
կոյեան ճաշ կար զօրքերի հրամանատարի մօտ։

Սահմանագ պ. Օսրդիս Յոզբականց յօ-
գուա (Արարատեան ընկերութեան) 1 բուբլ և պ.
Մ. Խանդամիրեանից 2 բուբլ:

ԹԻՖԼԻՍԻ քաղաքային Դումայի ձայնաւոր-
ների ընտրութեան վերջանալուց յետոյ երրորդ
կարգի ընտրողները բողոք ներկայացրին քաղա-
քային գործերը վերաքննող նահանգական խոր-
հրդին, թէ երրորդ կարգի ընտրութիւնները
անկանոն էին: Բայց նահանգական խորհուրդը
առանց հետեանքի թողեց երրորդ կարգի ընտ-
րողների բողոքը և հաստատեց ընտրութիւնները:
Յունվարի 14-ին կիրակի օր, ժամը 12-ին հա-
ւաքվեցաւ նոր Դուման նախկին քաղաքապետի-
կիպիանու նախագահութեամբ: Կիպիանի մի
կարծ ճառ ասելուց յետոյ Դումայի անցեալ
գործունէութեան վրա, հրաւիրեց ձայնաւորնե-
րին երդում տալ: Երդուելուց յետոյ սկսվեցան
վիճաբանութիւններ որոնց գլխաւորապէս մաս-
նակցում էին նոր ընտրված ձայնաւորները: Յե-
տոյ նախագահութիւնը ընդունեց ձայնաւոր Ա.
Կօրգանօվ և նրա նախագահութեամբ վճռվեցա-
որ նոր ընտրվելու քաղաքապետի ռոմիկը դար-
ձեալ լինելու է 7 հազար բուլը: Նոր քաղա-
քավորի ընտրելու համար նիստը նշանակվե-
ցաւ հետեւեալ կիրակի օրը, 21 յունվարի:

Մի քանի շաբաթ սրանից առաջ պաշտօնապէս յայտնվեցաւ որ ԱՍՏՐԱԽԱՆԻ նահանգի Ենօտանվսկ գաւառում մի տեսակ տարափոխիկ ցաւ յայտնվեցաւ, որ բժշկները ժանտախտ համարեցին։ Ժանտախտը գիւղերում բազմաթիւ զոհեր անելուց յետոյ վերջապէս այժմ կանդ առաւ իր աւերիչ Ընթացքի մէջ, ինչպէս կրկն պայտօնապէս հաղորդվում է։

Այս օրերս մեզ աջողվեցաւ տեսնել Թիֆլիսի թատրոնում իտալերէնից թարգմանած «Զա մօ-

настъпской стѣнной» аѣтѣсаш. ҃иѣтѣсашի амѣропѣ
զործողութիւնը թէն մեղ փոքր ի շատէ անընա-
կան է երևում, բայց մի քանի տիպեր շատ հե-
տաքրքիր են: Կաթօլիկ գանքի ներքին ինստրի-
գաները շատ ուսանելի են: Վատ չէր լինի եթէ
աѣтѣсашն հայերէն թարգմանվէր.

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍԱԹԵՂԻՆ

Կ. ՊՈԼՍԻ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Ս. Պատրիարքին հրաժարականի խնդիրը՝ որ
թէ քաղաքական և թէ ազգային մեծ նշա-
նակութիւն մ'ունի ներկայ պարագայից մէջ։

Ս. Պատրիարքն արդարեւ Պատրիարքական
գահն ամբառնալէն ի վեր դադրած չէր՝ ա-
մեն առթի մէջ շարունակ հրաժարական
տալէ, իսկ այս անդամուան հրաժարականը՝
ասկէ առջիններուն չը նմանիր։ Աս իր տե-
սակին մէջ թերեւս եղական և առջին կամ
երկրորդ անդամն է որ ուղղակի իր հրաժա-
րականը Բ. Դուռը կը զրկէ, մինչդեռ ասկէ
առաջ Ազգին ուղղեալ էր իր հրաժարական-
ները։

Ս. պատրիարքը մինչեւ ցարդ Ազգին կամ
սորա երեսփ. ժողովոյն իր խօսքը չը կրնալ
լսել տալուն համար մերթ ընդմերթ հրա-
ժարելու կը սախառուէր, իսկ այս անգամ Բ.
Դրան և հսկող գաշնալիր մեծ տերութեանց
իր խօսքը լսելիք ընել չը կարենալուն համար
կը հրաժարի: Ասոր համար է որ ըսինք թէ?
Ս. Պատրիարքին այժմու հրաժարականը շա-
ղաքական և ազգային մեծ նշանակութիւն
մ'ունի:

Արդարեւ Ս. Պատրիարքը անցեալ տարի ամէ
րան վերջերը, յատկապէս կայսերական պա-
լատը հրաւիրուելով, Օսմանիէի Ա. կարգի
պատուանշանը կայսեր ձեռօքն ընդունած պա-
հուն՝ Հայոց կրած բազմազարչար նեղութիւն-
ներն ու տառապանքը, և օսմ. գահուն մա-

տուցած ասաւուէր Հաւատաբարութիւնը սօս
ատենէն փոխարինելով վարձատրելու Համար
Սուլթանին իր կայսերական բերնովը տուած
անսուտ խոստումը լսելէն յետոյ, Անդզից

ծագրուելու և հայոց համար ալ Հարկ եղած
բարենորդումներն կատարուելու մասին՝ մեծ

աէրութեանց գեսպաններէն Ա. Պատրիարքին
Քանի քանի անքամներ լսած անսուտ ապա-
հովութիւններէն յետոյ, Անդղիոյ կառավա-
րութեան յնս. 4-ի գաշնազրին զօրութեամբը
բոլոր Ասիական Թուրքիոյ ընդ որս և Հայա-
տանի գաւառոտց մէջ պէտք եղած բարու-
քումներն անյապատղ ներմուծելու պարտակա-
նութիւն մը գրած ըլլալէն յետոյ Բ. Դրան

լրայ, Դուռը հայրանակ գաւառաց ժողովրդոց ինչքն ու կեանքը Քըդաց և Զերքէզաց ունութեանցը դէմ պահպանելու համար ձեռք առած կամ առնելիք միջոցներուն արդեանցը վրա պարբերաբար դաշնագիր տէրութեանց հաշիւ և համար տալու պարտականութիւն մը ստանձնելէն յետոյ, վերջապէս Պերլինի 61 որդ յօդուածը Հայոց բարորութեան և երջանկութեան իր անսուտ դարագլուխ մը՝ պատուիրակութեան քարտողարթարգմանին միջոցաւը պանծանօք ի շուր աշխարհի հոչակուելէն յետոյ. այսօր այդ անսուտ խոսամանց անդորթագրելի մնաց, և թէ Պերլինի դաշնազրին 61-որդ յօդուածին և յնս. 4-ի դաշնազրին ընաւ Հայոց ցարդ կրած տառապանաց ու է օգուտ և դարման մը չունենալը տեսնուելով, Ա. Պատրիարքին բացարձակապէս հրտժարական տալու հարկադրուիլը՝ ոչ միայն զարմանալի, այլ և ուշագրութեան արժանի ցաւալի իրողութիւն մ'է:

Վերջին քաղաքական անցից և Հայոց ազ-
գին բարւոքմանը մասին տրուած խոսականց
վրայ ամենէն աւելի վստահութիւն ունեցող,
առանց յուսահատելու՝ մինչև վերջին վայր-
կեանը յօդուա Ազգին անխոնջ և անձանձիր
աշխատող, բնաւ յոգնել չը գիտցող և գիշե-
րըն ի բուն աքներով վազել պէտք եղած աե-
ղը, հակառակ իւր վատ առողջութեանը, ան-
խափան զիմելէ ետ չը կեցող Ներսէս ազգա-
սէր և անձնուրաց Պատրիարքի մը պէս անձ
մը երբ ամեն բանէ յուսաբեկ' հրաժարելու
կը հարկադրի, այլևս վերջին քաղաքակիտա-
կան տնօրէնութիւններէն ու որոշումներէն
Հայոց ազգին համար օգուած և բարիք մը
ապասող ու ակնկալող ով կընայ մնալ

Ազգին ապագայ բարօրութիւնը ակնկալող
և ջանագիր գանուռող բոլոր ազգասիրաց յուսոց
խաղիսխն ու դործելու առանցքը՝ նոյն ինքը
Ներսէս պատրիարքն էր միայն, և երբ
առ յուսահատ մէկդի կը քաշուի, հարցնել
կը հարկադրուիմք մեք մեզի թէ ո՞վ կը մը-
նայ անդին:

Արդարեւ հաշտութեան դաշնագրին կըն-
քուելէն վերջը, եբբ ամեն աչք հայուն մօ-
տալուտ բարւոքմննը կը սպասէր ակնդէտ, լե-
յուտով որ Հայոց կրած աղետից այլևս փախ-
ճան մը պիտի արուի, սոյն աղետից շարունա-

կութիւնը, Հայաստանի այլ և այլ գաւառաց
մէջ Քրդին ու Զերքէզին և այլ ապստամբ
ցեղերու Խժդժութեանց Երթալով սաստկա-
նալը, Տիգրանակերտի գաւառին մէջ տիրած
վասնգը, Վանայ գաւառին թշուառութիւնը,
Մշոյ վիճակին խեղճութիւնը, Կարնոյ գաւա-
ռին անսապահովութիւնը, Ուլնիոյ ծանուցեա-
լ կացութիւնը, Վերջապէս ընդհանուր թշուա-
ռութեանց տակաւին շարունակութիւնը տես-
նելով փոխանակ բարուզրում մը տեղի ունե-
նալու, գաւառաց առաջնորդները հրաժարե-
ցնելով հոս կանչելու մասին Դրան Պատրիար-
քարանի ըրած պահանջումն յետոյ, Ա. Պա-
տրիարքին թէ Դրան և թէ գեսպանաց ըրած
այսքան զիմումներուն, թախանձանաց և
պաղտանացը հակառակ, տակաւին բարուզ-
րանց նշոյլ մը չը տեսնուելով, Ա. Սրբակնու-
թեան յուսակուր և ձեռնունայն ետ դու-
նալն ու հրաժարելու հարկադրուիլը տեսնե-
լով մարդ, ստուգիւ կը ստիպուի հարցնել իւ-
րովի թէ եղած բոլոր այս խոստումներն ու
ապահովութիւններն սո՞ւս էին, թէ Հայուն
ձակատագիրն եղած է մշտառև աղետքէ ու
թշուառութենէ չափատիլը:

Մեզ կը լուրի թէ Բ. Դրան առաջ
ջարկութիւնը, ինչ որ կարելի է ընել,
ընելու էր Հայոց Պատրիարքը հրաժարելու
յուսահատական միջոցին դիմել թողը տա-
լու համար, զի Հայոց Ներսէս Պատրիարքը
հրաժարեցնելու հարկադրելը՝ անդրծադրելի
թողուլ պիտի նշանակէ Վեհ. Սուլթանին
տուած այն անսուտ խոստումը թէ Օֆանն

ու ազգին թէ զիտես, շատ եղաւ իւր
ած տառապանքը, բայց վատահ թող ըլլայ
թէ պիտի փոխարինեմ և պիտի վարձատրեմ
ինքը, ինչպէս նաև նորընտիր մեծ եպար-
ու Խայրէտտին բաշայի առ Ա. Պատրիար-
քըն ըրած այն յայտարարութիւնը թէ ևս
մենուն ալ արդարութիւնն ու իրաւունքը
եղը տանելու համար այս պաշտօնին կո-
ւեցայ, ըստ քու հովուութեանդ ննրքե զբ-
նուող աղքակիցներուդ թէ իրենց իրաւունք
արդարութիւն պիտի ըլլայ:

Հետեւաբար իրաւունք ունիմք հաւատալու
թէ Հայոց կրտած անլուր աղետից շարունակու-
թինը հակառակ է թէ Վեհ. Սուլթանին
սամացն ու փափաքին, և թէ մեծ նպարգոս
այրետտին բաշայի զգացմանցն ու կոչմանը:
Ահա ասոր համար ոյս մեծ ունիմք թէ
։ Դրան կառավարութիւնն ալ պիտի փու-
թայ Հայոց Պատրիարքը հրաժարեցնելու
տիպող պատճառներն վավընդիդոյթ բառ-
ալի միջոյ, զի ազգի մը Պատրիարքը հրա-
ժարելու հարկադրեց՝ այն ազգը վեր-
ին ծայր յուսահատութեան մատնել ըսելէ,
ր արգէն աղետից թշուառութեան վեր-

(Lemnæfjel)

ՆԱՄԱՆ ԹԻՒՐԳԻԱՑԻՑ

Ա. Պօլիս 25 դեկտ.

Վաղուց է ոլ «Մշակի» ընթերցադաց չեմք
աղորդած Պօլսոյ լուրերնու Այլ ինչպէս կարող
մեր գրել երբ ակ կողմէ ազգային վշտեր մեր
որտերն կը դանաշնեն, միւս կողմէ հրապա-
ռակի դրամական տագնապը զմեզ կը չարչարէ
և մի քանի օրին հաց չը դանելու վիճակին հա-
սուց զմեզ գոցէ չը հաւատաք, այլ մեք ամսոյս
8, 19, 20-ի Պօլսոյ մէջ հաց չը դանելու վը-
ուանգը նշանացինք, թղթադրամը հինգ հարիսը
անհետանու նամ ոնթառնե 650 ռահեկանը ուռաւ .

Հանգամանք կամ ըստ այլով ՅՈՒ դատապահ) գտաւ,
և ահա հաջի գինը կը բարձրանայ, կառավա-
սութիւնը ը հրամայէ հացագործաց աժման ծա-
սել և իրեց վաստուց տարրերութիւնը կառա-
վարութիւն պահանջել. իսկ հացագործներն որ
որենց գրծն լաւ գիտեն և երբէք մտքերնուն
անցնիրոր կարող լինեն Դրնէն վաստուց փո-
սարէն տակ առնուլ, պարզապէս կը մերժեն
աց ծփսել, հետաքրքրական տիսարան մ'ունէր
Պօլս, ցերեկը մննք կալաթայի մէջ հազիւ կա-
տող կանք արծաթ զրամով պատառ մը հաց

տանե արուարձաններն բոլորպվին յուգեալ էին,
հառավարութիւնը զինու զօրութեամբ կարող
էղա հացագործաց ձեռքերէն քիչ մը հաց խլել:
Ուրուրեմն գանձուց պաշտօնէութիւնը տեսնե-
ուովոր սուխներու ծայրերով Պօլիս կերակրելու
անկարող պիտի լինի, կալաթայի մեծ դրամա-
տուններու համաձայնեցաւ և թղթադրամի փի-
ճակն այսօր քիչ մը բարւոքեր է և մեք կարող
լըլլամք հաց գտնել ու զրել Ելիչ Տաճկաստանի
անձուց վիճակն ուշի ուշով քննեմք պիտի
ուսնեմք որ այս երկիրն փրկելու յօյսն կորսնց-
ելու է: Անդուկը դրամ չը կայ, ժողովուրդը
ենթէ, կառավարութիւնը վարկ չունի և ոչ խելք:
ախարարութիւն մը կար որ այս խարխուլ եր-
իրն քիչ մը կը մատակարարէք, այժմ ամեննքն
եռացեալ պաշտօնէ, ոմանք բերդերու մէջ, ոմանք
բը դեսպան աքսորեալ. օտարական մը որ եր-
իրը բնաւ չը ճանաչէք գործոց գլուխը անցած,
աշտօնեայներ որ ապիկար են և ատելի ժողո-
ւորդին առաջ, քրիստոնեայ մը արտաքին գոր-
ոց պաշտօնեայ եղած, որոյ թուրքերն կարող
են հանդուրժել: Սուլթան մը որ ուրիշ բանի
ո մտածէք, բայց թէ գահակորոյս չըլլաց և չը
պաննուի. գահուն բազմաթիւ ժառանգործներն
ընց արբանեակներով ամեն դաւ և խարդա-
անք կը գործեն ի դահ բարձրանալու, պաշ-
տօնէ զուրկ նախարարներն մէկ նպատակ ունին
իմայն, պաշտօնեայ լինել. իսև ատելութիւն

բենց մէջ տիրած, ապստամբութեան ձայներն
ոմէն կողմէ կը լսուին. և այս սոսկալի վիճա-
խն առաջ ժողովուրդը անգոհ կանանցներու-
էջ կը չնչէ.

Իսկ մեք ինչ կընեմք, մեք որ ալ Տաճկառ-
անի կործանումը, իբր ստուգութիւն ընդունած
մք ինչ ապագայ կը պատրաստեմք մեզ հա-
ար: Մեր երեսփոխանական ժողովն հանդիսա-
նէ, վիճելու և կուտոյ նիւթ չը կայ. Էր գու-

